

Vorbereid door Karel Braun, Elly Poldervaart, Joke Visser

Teksten van de meditaties

Doodsangst en de engel van vertrouwen

Doodsbang is Jezus, daar in die tuin van Getsemane. Zo bang dat zijn zweet viel als bloeddruppels op de grond. Een beeldender omschrijving van angstzweet is niet goed denkbaar.

Jezus heeft wel een idee van wat hem te wachten staat. Bad hij net immers niet “neem deze beker van mij weg”? En met de wetenschap van wat er daarna gebeurt tot aan zijn dood, wekt die doodsangst geen verbazing.

Ik denk aan Aleksey Navalny, de Russische oppositieleider. Bij de documentaire Navalny kon ik nauwelijks bevatten dat hij juist geen angst leek te hebben. Toen hij, nadat hij in Duitsland was hersteld van de vergiftiging met Novichok, samen met zijn vrouw, haar naam is Julia, terugkeerde naar Moskou, vroegen journalisten hem in het vliegtuig of hij bang was. “I’m not afraid”, zei hij bij herhaling en dat was ook niet aan hem, en ook niet aan Julia, te zien. Ook niet toen hij direct na aankomst in Moskou werd gearresteerd. Waar was zijn kantelpunt dat hij zijn angst kon overwonnen. Ik denk ook aan hun kinderen Daria en Zakhar, die volledig achter de idealen van hun ouders staan. Muren van deze kerk, wil je de namen van deze mensen in je opnemen?

De documentaire draaide in het kader van het Movies that Matter Festival. Na afloop van de film was er een gesprek met de regisseur, Daniel Roher en met Maria Pevchikh uit het team van Navalny. Zij vertelden dat hij in de gevangenis nog steeds strijdbaar is. Zij vroegen het publiek om aan zo veel mogelijk mensen te zeggen hoe belangrijk het is dat zij deze film gaan zien. En dat is het minste dat ik hier kan doen.

Ik denk juist ook aan mensen die wel bang zijn, misschien wel voor alles altijd bang zijn. Zongen wij net met hen in psalm 23: Ik zal bang zijn – ben jij naast mij – ik zal niet doodgaan van angst. Hoe moet het zijn om in angst te leven, wat de oorzaak van die angst ook is. Dat zij de kracht en de hulp vinden om die angst te aanvaarden of te overwinnen. Als je zo iemand kent, neem haar of zijn naam in gedachten en vraag de muren ook die namen op te nemen.

In Trouw van 9 maart jl. (in het theologisch elftal) zegt Wim van Vlastuin: “Als je eigen belang het hoogste is, vrees je voor je leven. Maar als je weet dat er dingen groter zijn dan jezelf, dan kun je voorbij je angst kijken en je verantwoordelijkheid voor de ander verstaan.”.

Jezus heeft in die tuin met steun van de engel van vertrouwen zijn angst aanvaard. Vanaf dat moment heeft hij de kracht om waardig de beker tot de laatste druppel leeg te drinken, wetend dat er dingen groter zijn dan hijzelf. Zo kon hij teruggaan naar zijn vrienden, die op een steenworp afstand van hem lagen.

Karel Braun

Blijf bij mij en waak met mij, waak en bid.....

Deze woorden zingen wij en deze woorden sprak Jezus in de tuin waarnaar zij op weg gingen na de maaltijd die zij deelden. Het brood dat zij braken en de wijn die zij dronken, zoals ook wij dat gister deelden.

Verraad, teleurstelling en is er dan nog een weg naar iets van licht?

Diep moet Jezus' teleurstelling zijn geweest. Wetend dat een van de vrienden hem al verkocht heeft aan de wetgeleerden en dan treft hij ze nu slapend aan. Nogmaals zegt hij: bid dat je in de beproeving niet bezwijkt en dan volgt het diepste verraad. In een fysieke aanraking, iets dat tederheid kan uitdrukken wijst Judas Jezus aan door hem een kus te geven.

Meerdimensionaal verraad, verraad aan de vriendschap, verraad aan de intimiteit van het met elkaar optrekken en delen van een visioen van vrede.

Punt. Dat staat. Voor eeuwig en het is ook afschuwelijk.

Verraad en dan.....

Judas verdwijnt en verhangt zich. Hem, van wie in het evangelie van Johannes staat dat hij verloren moest gaan opdat de schrift in vervulling zou gaan.

Petrus die trouw belooft blijft op afstand, de meeste vrienden zijn op de vlucht als Jezus wordt meegevoerd. Driemaal zal Petrus zijn vriend verloochenen. Ook dit was voorzeggd. En dan weent Petrus bittere tranen.

Mijn mededogen gaat uit naar de verlaten en eenzame Jezus in die tuin. Maar toch ook uit naar de verraders. Misschien ga ik nu wel heel snel. Mededogen naar verraders en mensen die een vriend alleen laten?

Maar ik voel in al de teksten hoe moeilijk het moet zijn om een visioen, een missie echt te delen. Hebben de vrienden werkelijk begrepen hoe Jezus zijn koninkrijk voor ogen zag? Eten en drinken moet er zijn voor de armen? Genezing voor de zieken. Een land zonder Romeinse overheersing en vrijheid voor hun dienst aan de Ene. Toch? Goede bedoelingen en het goede niet doen zijn verstrengeld. De vrienden horen over lijden. Over de wet vervullen, het koninkrijk vestigen? Ging dat nu echt de goede kant op? Judas vertrekt als uitgestoten.

Overmand door verdriet vallen de andere vrienden in de tuin in slaap. Ze zijn niet bij hem. Is dat de beproeving? Erbij blijven?

Is er een weg naar het licht na verraad?

Van Judas weten wij het niet. Hij gooit de zilverlingen terug.....

Voor Petrus, die diep zijn verraad voelt is er wel een weg naar het licht terug, dat weten we uit de vragen na Jezus' opstanding: Petrus heb jij mij waarlijk lief en hij heeft Jezus lief.- Onder het verraad ligt de liefde die weer richting krijgt.

Het gevoel van die beproeving van: erbij moeten blijven en niets wezenlijks kunnen doen kennen we misschien allemaal nu wel in deze tijd van oorlog en ontheemding in de Oekraïne. We zijn erbij, we zien, we horen en zijn machteloos. Hwete voelt soms ook als verraad. Wat te doen? Liefst sluit ik mijn ogen, vlucht er van weg, stuur geld. Maar we kunnen wellicht niet anders dan zien, horen en ook huilen?

Maartje van Tijn dichtte in Gekweld door het kwaad: Wij bidden om te mogen huilen, want deze wereld heeft tranenwater nodig. Dat trof me.

Terug naar Petrus. Daar voel ik iets van een weg terug naar licht. Hij weent bitter. Begint het daar weer, zal er troost zijn? Er is voorlopig alleen uithouden.....

Joke Visser

troost

Zie ze daar staan

Maria de moeder

Maria van Magdala, de zielsvriendin

Maria, de moeder van Jakobus en Jozef.

in al hun verdriet.

Stel je voor dat jij daar staat
Moeder van een kind, zo gemarteld , zoveel lijden,
en dan gaat hij ook nog dood.

Stel je voor dat jij daar staat en je vriend, vriendin moet missen,
je zielemaatje, je geliefde

Hoe kom je hier ooit door? hoe leer je hier in godsnaam mee leven?
met zijn dood, dit gemis
De eerste weken zijn onwerkelijk,, de eerste maanden verschrikkelijk.

Hoe houden deze vrouwen elkaar vast, letterlijk en figuurlijk.
Hoe troosten ze elkaar, wat is daarvoor nodig?

Wie troost jou als je niet meer verder kunt, en hoe?
als je alleen nog maar wilt huilen, krijsen zelfs
Wie houdt je vast?
Wie vangt jou op
wie draagt je, wie zal jou dragen?
Wie houdt het met je uit?

En jij als trooster
Kun jij naast me zitten zonder woorden?
Alleen maar zijn.
Hou jij het uit in ongemak als ik huil
mijn hart leeghuil?

Kun je mij verdragen
kun je zonder woorden komen
en naast me staan?
Alleen maar dat.

Hou mij vast
en zie mij in al mijn leed.
zoals ik jouw zie
met al jouw verdriet

Hou me vast
zoals de vrouwen doen
Fysieke nabijheid die troost
en waarin verdriet wordt gedeeld.

Verdriet delen dat is misschien wel vrede

Ga dan in vrede.

Elly Poldervaart